

Plzeň

Kraj: Plzeňský
Okres: Plzeň-město
Správní obvod: Plzeň
GPS souřadnice: 49.738431N, 13.373637E
Nadmořská výška: 293 m n. m.
První pís. zmínka: 976 (1048 let)
Počet obyvatel: 153 649
PSČ: 306 32
Adresa URL: www.plzen.eu

Historie obce Plzeň

První zmínky o Plzni (dnešním Starém Plzenci) pocházejí z roku 976, kdy u tohoto přemyslovského hradiště kníže Boleslav II. porazil vojsko německého krále Oty II. V podhradí postupně vyrostlo městské sídlo s řadou kostelů a živým obchodním ruchem.
Do nynější polohy (v jižním sousedství tehdejší vsi Malice) přenesl město pod názvem Nová Plzeň král Václav II. roku 1295 jako důležitou obchodní křižovatku západních Čech na cestě z Prahy do Bavorska. Vyřešila se tím dodávka vody, neboť místo leželo na soutoku řek Mže a Radbuzy.
Město má pravidelné, šachovnicovité založení s téměř čtvercovým Náměstím Republiky uprostřed, jemuž vévodí katedrála sv. Bartoloměje, budovaná od roku 1290. Brzy se Plzeň stala třetím největším a nejdůležitějším městem po Praze a Kutné Hoře.
Na samém počátku husitských válek měli kališníci - díky velmi radikálnímu faráři Václavu Korandovi - ve městě velký vliv, ale už roku 1420 musel Koranda s Janem Žižkou odejít na Tábor a Plzeň se stala hlavní baštou katolické strany („pod jednou"). Třikrát byla neúspěšně obléhána Prokopem Holým a podílela se na odporu proti Jiříkovi z Poděbrad.
Od roku 1467 sídlila v Plzni pražská kapitula, která byla 1431–1561 nejvyšším orgánem římsko-katolické církve v Čechách.
První česká tištěná kniha - Kronika Trojánská - byla roku 1468 vytištěna na rohu dnešních ulic Smetanova a Bezručova. Na tomto místě fungovala do roku 1533 jediná česká tiskárna.
Počátkem 16. století bylo město výrazně poškozeno požáry, zejména roku 1507, kdy shořely dvě třetiny města. Bavůrek ze Švamberka byl popraven na Plzeňském náměstí, což vzbudilo řadu protestů.
Na devět měsíců se stala Plzeň hlavním městem říše a sídlem vlády, když sem císař Rudolf II. uprchl před morovou epidemií na přelomu let 1599 a 1600. Sídlil v tzv. Císařském domě sousedícím s Radnicí na nám. Republiky.
Roku 1618 byla Plzeň poprvé dobyta vojskem českých stavů pod velením knížete Mansfelda. Během třicetileté války hospodářství i kultura upadala. Švédské obléhání v letech 1637 i 1648 bylo neúspěšné. 8. ledna 1683 zde byl založen plzeňský 35. pěší pluk.
V 19. století nechal purkmistr Martin Kopecký (1828-1850) zbourat hradby a na jejich místě vybudovat kolem starého města sady.
Roku 1839 bylo rozhodnuto o založení Měšťanského pivovaru (později Prazdroj) a 5. října 1842 v něm bavorský sládek Josef Groll uvařil první várku piva. V roce 1859 Emil Škoda převzal Škodovy závody a František Křižík zavedl svůj vynález obloukovou lampu jako pouliční osvětlení. V roce 1869 byl založen

První plzeňský akciový pivovar v Plzni (PAP, pivo Gambrinus). Na konci 19. století se Plzeň stala kolébkou české secese.
Od počátku 20. století je Plzeň druhým největším městem v Čechách a čtvrtým v České republice.
Za druhé světové války byly plzeňské Škodovy závody významnou zbrojovkou zásobující německé armády. I přesto Plzeň kupodivu delší dobu unikala bombardování, k prvnímu velkému náletu došlo až 20. prosince 1944, při kterém byl ovšem nejvíce zdemolován pivovarský komplex, zejména Prazdroj (18 mrtvých). Škodovy závody byly bombardováním významně poškozeny teprve na samém sklonku války, vojensky zbytečným náletem 25. dubna 1945.
Plzeň a západní Čechy byly osvobozeny americkými jednotkami vedenými generálem Pattonem 6. května 1945. Podle americko-sovětské dohody Patton už nesměl pokračovat dále. Slavný je jeho výrok, že když už, tak to Američané mají vzít až do Moskvy. Dnes na osvobození Plzně upomíná Patton Memorial Pilsen - Památník americké armády 1945 řešený jako stálé muzeum.
Plzeň se také zapsala do historie bojů proti komunistické totalitě. 1. června 1953 došlo v Plzni k prvnímu (neutajitelnému) protirežimnímu masovému vystoupení v celém sovětském bloku (tzv. východoněmecké červnové povstání vypuklo až o dva týdny později 17. června 1953).